

Pravila vezana za proglašavanje osobe nevjernikom

[Bosanski – Bosnian – بوسني]

www.islamqa.info

Prijevod:

Senad Muhić

Revizija:

Ersan Grahovac

2014 - 1435

IslamHouse.com

﴿ضوابط التكفير﴾

« باللغة البوسنية »

موقع الإسلام - سؤال وجواب

ترجمة:

سناد موهيتش

مراجعة:

أرسان غراهوفاتس

2014 - 1435

IslamHouse.com

Pravila vezana za proglašavanje osobe nevjernikom

Pitanje:

Molimo da nam pojasnite pravila na osnovu kojih je dozvoljeno proglasiti određenu osobu nevjernikom ili licemjerom, kako ne bismo upali u novotarije u koje su upale mnoge skupine. Također, koje su to knjige koje savjetujete za čitanje, uz napomenu da sam ja početnik u traženju znanja?

Odgovor:

Prvo:

Propis proglašavanja osobe nevjernikom ili grijешnikom ne zavisi od nas, nego je to propis kojeg su pojasnili Allah i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. To je islamski propis koji se zasniva na kur'ansko-hadiskim tekstovima, te je zbog toga obavezno biti veoma precizan po tom pitanju i ne proglašavati nevjernikom ili grijешnikom nekoga na koga se ne odnose tekstovi vezani za nevjerovanje i grijšenje.

Osnova kod svakog muslimana jeste da je pravedan, pouzdan i da je musliman, sve dok se ne ispostavi drugačije na osnovu šerijatskog dokaza. Zato, nije dozvoljeno neodgovorno se odnositi prema propisu proglašavanja osobe nevjernikom ili grijешnikom, jer to za sobom povlači dvije opasne stvari:

Prva: Iznošenje laži na Allaha, jer se iznosi nešto što Allah nije kazao, i iznošenje laži na osobu koja se proglasila nevjernikom, jer je ona čista od toga.

Druga: Vraćanje propisa na osobu koja ga je izrekla, ako je druga osoba čista od toga.

Bilježe Buharija (br. 6104.) i Muslim (br. 60.) u svojim *Sahihima*, od Abdullaha b. Omera, da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Kada neko svoga brata proglasi nevjernikom, jedan od njih dvojice je to zaslužio.**“

U drugoj verziji stoji: „**Ako ne bude tako kao što je kazao, onda se propis vraća na onoga ko ga je izrekao.**“

Drugo: Zbog ovoga, prije proglašavanja osobe nevjernikom, treba imati na umu dvoje:

1. Treba vidjeti da li se kur'ansko-hadiski tekstovi zaista odnose na to da je određeno djelo ili riječ djelo nevjerstva ili grijeha.

2. Treba vidjeti da li se taj propis odnosi na onoga ko je uradio djelo nevjerstva, tj. da li postoje uslovi da se pojedinac proglasi nevjernikom ili grijehnikom i da li postoje prepreke koje utiču da se osoba ne proglasi takvom.

Najvažniji uslovi su:

a) Da osoba zna da je svojim djelom učinio prijestup, koji ga je odveo u nevjerovanje ili grijeh,¹ jer

¹ Postoji razlika između uslova da zna da je djelo koje čini zabranjeno, i uslova da zna da je zabranjeno uz znanje šta se na to djelo dodatno nadovezuje. Prvi uslov je validan, i o njemu Šejhul-islam Ibn Tejmijje je rekao: „Kada je propisan post mjeseca ramazana, druge godine po Hidžri, i vijest o tome nije došla do muslimana koji su bili u Abesiniji sve do kraja tog mjeseca, nije im naredio (Poslanik) da ga naposte.“ Vidjeti: *Medžmu 'ul-fetava*, 22/43.

O drugom uslovu Šejhul-islam kaže, govoreći o ajetu: ***Ne ispričavajte se, postali ste nevjernici nakon što ste vjernici bili! Ako nekima od vas i oprostimo, druge ćemo kazniti zato što su zločinci.*** (et-Teuba, 66.) Ovo ukazuje da oni, po njihovom mišljenju, nisu učinili nešto što je kufr, već su mislili da to nije kufr, pa je (Allah Uzvišeni) objasnio da je ismijavanje Allahom i Njegovim Poslanikom kufr zbog kojeg onaj ko to uradi postaje nevjernikom nakon što je bio vjernik. To ukazuje da je njihov iman bio slab, pa su uradili ono za šta su znali da je haram (zabranjeno), ali nisu znali da je kufr, ali je bilo kufrom zbog kojeg su postali nevjernici. Oni to nisu smatrali da je dozvoljeno (tj. znali su da je zabranjeno), i ovo je reklo više učenjaka prvih generacija.“ Vidjeti: *Medžmu 'ul-fetava*, 7/273.

Šejh Muhammed ibn Salih el-Usejmin kaže: „Jedan od najvažnijih uslova (tekfira) jeste da zna da je učinio prijestup, a taj prijestup ga je odveo u nevjerstvo ili grijeh. Uzvišeni Allah je rekao: ***Onoga ko se suprostavi Poslaniku, a poznat mu je pravi put, i koji pođe putem koji nije put vjernika, pustićemo da čini šta hoće, i bacićemo ga u džehennem, - a užasno je on boravište!*** (en-Nisa', 115.) Uslovio je kaznu Vatrom da to bude suprotstavljanje Poslaniku nakon spoznaje upute. Međutim, da li se uslovljava da zna posljedice koje se nadovezuju na njegov prekršaj, poput kufra i drugih, ili je dovoljno da zna da je učinio prekršaj, makar ne znao za posljedice koje se nadovezuju na to? Odgovor je: drugo. Tj., samo znanje o tome da je učinio prekršaj dovoljno je da se na njega spusti propis

Uzvišeni veli: *Onoga ko se suprotstavi Poslaniku, a poznat mu je Pravi put, i koji pođe putem koji nije put vjernika, pustićemo da čini šta hoće, i bacićemo ga u Džehennem - a užasno je on boravište!* (En-Nisa, 115.)

I veli: *Allah neće proglasiti zalutalim narod koji je na Pravi put uputio prije nego što im pojasni ono što im je On zabranio. Allah zaista sve dobro zna.* (Et-Tevbe, 115.)

Zbog ovoga islamski učenjaci kažu da nije nevjernik onaj ko negira islamske dužnosti, ako je nedavno primio islam, sve dok mu se ne pojasni.

b) Od prepreka da se neka osoba proglasi nevjernikom ili griješnikom je i kada djelo nevjerstva ili grijeh uradi nenamjerno, a to obuhvata sljedeće:

- Da bude prisiljen na to djelo. U takvoj situaciji on ne postaje nevjernikom, ako mu je srce u imanu. Allah Uzvišeni veli: *Onoga koji zaniječe Allaha, nakon što je u Njega vjerovao – osim ako bude na to primoran, a srce mu ostane čvrsto u vjeri - čeka Allahova kazna. One kojima se nevjerstvo bude mililo stići će srdžba Allahova i njih čeka patnja velika.* (En-Nahl, 106.)

kojeg taj prekršaj iziskuje, jer je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio učini keffaret (iskup) onome koji je imao odnos sa ženom po danju ramazana, jer je on znao da je to zabranjeno, ali nije znao da će za to morati učiniti iskup. Također, oženjen čovjek koji zna da je blud zabranjen biva kamenovan, makar ne znao posljedice koje se nadovezuju na njegov blud, i možda da je znao – ne bi ni učinio blud.“ Vidjeti: *Medžmu 'u fetava ve resa 'iliš-šejh Muhammed ibn Salih el-Usejmin, 2/135.* (op. rev.)

- **Da izgubi razum**, pa ne zna šta govori zbog sreće, tuge, straha i sl. Dokaz tome je hadis kojeg bilježi Muslim u svome Sahihu (br. 2744.), od Enesa b. Malika, da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Allah se više obraduje pokajanju Svoga roba koji se pokaje, nego što bi to učinio neko od vas kada bi putovao na devu kroz pustinju i ona mu pobjegne, a na njoj mu sva hrana i voda, pa je dugo tražio i, izgubivši nadu da će je pronaći, legne u hlad jednog drveta da se odmori, i u takvom stanju očaja, odjedanput, ugledao svoju devu u neposrednoj blizini njegovoj kako mirno stoji, te odmah skočio i uhvatio je za povodac, i od silne radosti, uzviknuo: 'Bože moj, Ti si moj rob, a je sam Tvoj gospodar!'**, pogrešno se izrazivši od silne radosti.“

c) Jedna od prepreka da se određena osoba proglasi nevjernikom jeste i **te'vil**, a to je kada na osnovu dokaza koje ima zasniva propis, a ti dokazi nisu stvarni, nego su samo sumnje, međutim, on ih smatra ispravnim i stvarnim argumentima ili nije razumio šerijatske dokaze na način kako treba razumjeti. Takav se ne proglašava nevjernikom zbog stavova ili radnji koje je zasnovao na takvim argumentima. Proglašava se nevjernikom samo u slučaju kada ciljano i namjerno koristi argumente kako bi se suprostavio ili kada spozna ispravno značenje, tj. kada mu se otkloni neznanje.

Allah Uzvišeni veli: ***Nije grijeh ako u tome pogriješite, grijeh je ako to namjerno učinite; a Allah prašta i samilostan je.*** (El-Ahzab, 5.)

Ibn Tejmije u svome djelu *Medžmu'u-l-fetava* (23/349.) veli: „Imam Ahmed je molio da se Allah smiluje vladarima koji su bili pod uticajem džehmijskog uvjerenja da je Kur'an stvoren i koji su branili takav stav. Za njih je molio oprost, jer oni nisu znali da takvim stavom utjeravaju u laž Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, nego su koristili tevil (pogrešno tumačenje) prilikom razumijevanja agumenata, te su pogriješili kod donošenja zaključaka i slijedili su one koji su takve stavove propagirali.“

Također u djelu *Medžmu'u-l-fetava* (12/180.), veli: „Ispravno je da se ne proglašava nevjernikom onaj ko se trudi da dođe do istine, pa pogriješi u tome. Njegova se greška toleriše i oprašta mu se. Međutim, nevjernik je onaj ko se suprostavi putu Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i slijedi put koji nije vjernički put, nakon što mu se pojasni istina. Griješnik je onaj ko slijedi istinu i bude nemaran u traženju istine, te priča bez znanja. Takav može da bude fasik (griješnik), a može se desiti da njegova dobra djela budu teža od loših.“

Ibn Tejmije u istom djelu (3/229.), veli: „Onaj ko se druži sa mnom zna da sam ja uvijek bio jedan od najžešćih kada je riječ o zabrani da se pojedinac proglašava nevjernikom i grijeshnikom, osim u slučaju kada se takvom priloži dokaz i on ga spozna. Ukoliko se takva osoba, kojoj je stigao dokaz, suprostavi, biva

nevjernikom ili biva griješnikom. I ponavljam da je Allah ovom ummetu oprostio ono što greškom urade, a to obuhvata i greške vezane za riječi i ubjeđenja (el-mesailu-l-haberije el-kavlijje) i za postupke (el-mesailu-l-amelijje). Naši dobri prethodnici su se razilazili po mnogim ovim pitanjima, ali niko od njih nekog drugog nije nazvao nevjernikom ili griješnikom.“

Nakon toga je naveo određene primjere, a zatim kazao: „Često sam pojašnjavao da su naši dobri prethodnici govorili općenito: 'Ko kaže tako i tako, postao je nevjernik', i to je istina, ali se mora napraviti razlika između uopštenog i pojedinačnog tekfira.

Zatim veli: „Tekfir je prijetnja. Nekada se desi da je nečiji govor negiranje nečega što je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, izgovorio, ali se takva osoba ne proglašava nevjernikom, jer može biti od onih koji su skoro primili islam ili su rasli u dalekim mjestima gdje nije bilo prilike da se nauči. Takav se ne proglašava nevjernikom sve dok mu se ne iznese dokaz, jer postoji mogućnost da nije čuo za određeni šerijatski tekst ili ga je čuo, ali nije siguran u njegovu ispravnost ili se desilo nešto drugo što je prouzrokovalo tevil, pa makar bio i pogrešan. Uvijek sam spominjao hadis koji se spominje u dva *Sahiha* o čovjeku koji je kazao: **'Kada preselim spalite me, zatim pepeo koji ostane razbacajte, jer, tako mi Allaha, ako me se Allah domogne kaznit će me kako nikoga nije kaznio. Allah ga je zatim ga upitao: 'Zašto si to uradio?' 'Iz straha od Tebe,– odgovorio je čovjek, pa mu Allah oprosti.'** Ovaj čovjek je sumnjao u

Allahovu moć i sumnjao je da će ga Allah moći ponovo u život povratiti, što predstavlja djelo nevjerstva. Ali međutim, on to nije znao, a strahovao je od Allahove kazne, pa mu je Allah oprostio. Zato je osoba koja se trudi u slijedenju Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i pogrešno razumije određeni tekst preča da mu Allah oprostí nego li ova osoba koja se spominje u hadisu.“ (Ovo su koristi izvučene iz djela El-Kavaidu-l-Musla, od Ibn Usejmina, sa malim dodacima.)

Ako je pitanje tekfira na ovom stepenu i ako je greška pri donošenju ovog propisa velika i žestoka, onda je obaveza studentu islamskog znanja da ne ulazi u rasprave po tom pitanju, pogotovo ako je početnik. On treba koristiti vrijeme tražeći znanje koje će mu koristiti i na ovome i na budućem svijetu.

Treće: Prije nego ti ukažemo na knjige koje trebaš iščitavati, savjetujemo te da znanje tražiš kod učenih ljudi, alima ehli sunneta, jer je to lakši i sigurniji način da dođeš do cilja. Uslov je da onaj od koga učiš bude učenjak, pouzdan i sljedbenik Sunneta, a ne sljedbenik svojih strasti i novotarija.

Muhammed b. Sirin veli: „Ovo znanje je vjera, pa dobro gledajte od koga vjeru uzimate.“ (Ovu predaju bilježi imam Muslim u uvodu svog Sahiha)

Ako u mjestu gdje se nalaziš nema učenjaka, onda slušaj njihova snimljena predavanja putem cd-ova ili putem internet stranica.

Zatim, možeš da se okoristiš i od starijih i učenijih studenata, koji se bave istraživanjem šerijatskog znanja, i trude se da slijede sunnet, a skoro da i ne postoji mjesto gdje se oni ne nalaze.

Četvrto: Neke od knjiga koje trebaš nabaviti i izučavati su:

Tefsir Ibn Sa'dija i Ibn Kesira;

Četrdeset Nevevijevis hadisa popraćenih uz neki komentar, sa davanjem pažnje na komentar Ibn Redžeba pod nazivom *Džamiu-l-ulumi ve-l-hikem*;

Zatim knjiga *Rijadu-s-salihin*, a čitajući nju, možeš se koristiti komentarom od šejha Ibn Usjemina.

Kada je u pitanju akida, usmjeri se ka izučavanju knjige *Tevhida* od Muhammeda b. Abdi-l-Vehhaba sa nekim od njenih lakih komentara.

Zatim izučavaj Vasiťijsku akidu od Ibn Tejmijje i neke poslanice vezane za akidu poput poslanice: *Tahkiku kelimeti-l-ihlas* od Ibn Redžeba, i *Et-Tuhfetu-l-Irakijje* od Ibn Tejmijje.

Također isćitavaj *Zadu-l-Mead* od Ibn-l-Kajjima, i neke druge njegove knjige poput: *El-Vabilu-s-Sajjib* i *Ed-Dau ve-d-Devau*, tj. Bolest i lijek.

Ovo su neke od knjiga za početnike, a ako možeš potraži nekoga ko će ti pomoći u njihovom razumijevanju. Nakon toga ćeš, stepen po stepen, spoznati još neke od korisnih knjiga.

A Allah najbolje zna.

Islam, pitanja i odgovori.